

Начини на које извршна власт врши притиске на независан рад правосуђа нису више класични, притисци формалним актима „где вас зову политичари, па вам зову шефа“, одавно су престали да постоје.

Покушаји утицања на правосудне органе се све више врше преко медија, таблоида, изјавама политичара да се од тужилаца и судија очекује одређено понашање

"Покушаји утицања на правосудне органе се све више врше преко медија, таблоида, изјавама политичара да се од тужилаца и судија очекује одређено понашање. Ту је, додуше, још увек врло специфичан законодавни оквир, где се највише копља ломе око уставних амандмана, кроз које извршна власт по сваку цену покушава да на један перфидан начин уведе контролу, кроз чланове и начин њиховог избора у правосудне савете, Високи савет судства и друге високе институције које би требало да брину о независности и организацији рада судства. Поред тога, и само коришћење пандемије да се многе институције задрже у в.д. стању, што кочи њихов рад, те да се и у редовном продужи ванредно стање, је својеврстан начин покушаја да се правосуђе држи „под контролом“, каже за Данас Лидија Комлен Николић, председница Удружења јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца Србије (УТС) и заменица Апелационог јавног

тужиоца у Београду.

Имамо ситуацију где већ након увођења ванредног стања, функционери министарстава јавно иступају на телевизијама са националном фреквенцијом где отворено врше притисак што на тужиоце, што на судије

"Након препоруке Министарства правде од 17. марта, која се односила на функционисање и рад судова и тужилаштва за време пандемије, имамо ситуацију где већ након увођења ванредног стања, функционери министарстава јавно иступају на телевизијама са националном фреквенцијом где отворено врше притисак што на тужиоце што на судије, најављује да ће они инсистирати на дисциплинској одговорности судија и тужилаца уколико се не предлаже и не утврђује притвор за кршење мера које је Влада донела за спречавање ширења пандемије. Ту најаву републички тужилац је предложила као обавезно упутство, али је то на елегантан начин заобишла и додала хитно поступање у тим предметима. Извршна власт је показала притисак када је државни секретар Министарства правде на телевизији показивао чак и где ће бити смештени људи који ће бити у притвору", наводи Комлен Николић.

Више брине ситуација након завршетка ванредног стања

Међутим, како наводи, више брине стање које је проистекло након завршетка ванредног стања, када су сви акти које је донела извршна власт, у чије је руке прешла и законодавна функција, наставили да важе.

Они су накнадно, ретроактивно легализовани, па се притисци настављају и данас.

Она је подсетила на случај физичког сукоба Бошка Обрадовића и Маријана Ристичевића, када се огласила чак и председница Парламента Маја Гојковић, позивајући тужилаштво да реагује и називајући тужиоце кукавицама.

Таблоидни напади не би требало да утичу на рад јавних тужилаца

Обрачуне власти са носиоцима судских функција преко таблоида сматра неприхватљивим понашањем, али и мисли да таблоидни напади не би требало претерано да утичу на рад јавних тужилаца.

"Поред тога што радите у складу са законом и законодавни оквир и етички кодекс тужилаштва вас обавезује да радите непристрасно, са интегритетом, морате да имате и те особине, што би требало да се подразумева. Ја се трудим да не обраћам пажњу на то, али имам утисак да неке колеге, нажалост и републички тужилац веома брину о томе", наводи Комлен Николић.

Изостаје неопходна реакција републичког тужиоца

С друге стране, како каже, неопходна реакција републичког тужиоца изостаје када су у питању много битније ствари.

Рад Државног већа тужилаца потпуно је паралисан, последња јавна седница одржана је у фебруару

"Рад Државног већа тужилаца, органа који је задужен за очување самосталности и функционисање јавнотужилачке организације, потпуно је паралисан, последња јавна седница одржана је у фебруару, ближи се избор за нове чланове, стоји конкурс за апелационе тужиоце, а седница се не заказује иако чланови ДВТ-а траже да се понови. Републички тужилац има одговорност за функционисање једног јако битног државног органа, а он се не оглашава", објашњава Комлен Николић.

"Имате полицајце у Новом Саду који позива тужиоце да дају своју изјаву на полиграфу, што је просто невероватно. Ту тужилац треба да лупи шаком о сто и каже „зна се ко води полицију“. С друге стране, када су наше колеге Горан Илић и Светлана Курзић били мете страшне таблоидне кампање, републички тужилац је реаговао брзопотезно и дао иницијативу Етичком одбору да преиспита случај. Резултат је одбачена дисциплинска пријава, а колеге су добиле и накнаду штете у судском поступку од тих таблоида.

Међутим, епилог више никога не интересује", јасна је Комлен Николић.

ГОНГО удружења

При изменама Кривичног законика, ниједна организација цивилног друштва која се бави људским правима није била члан радне групе, али су чланови били судије и тужиоци који су у ГОНГО удружењима

Наша саговорница истиче и мањкавости законодавног оквира, у коме се задржао начин доношења одлука који је карактеристичан за претходни сазив Скупштине, где је све било по хитном поступку, без јавне расправе, што је и главна замерка Европске комисије у извештају о прошлогодишњем напретку Србије.

"Обрнут је редослед ствари. Интересантно питање: Уставни амандмани су у скупштинској процедури, већ имате оформљене радне групе за израду посебних закона о судијама, јавним тужиоцима, који треба да уследе тек након усвајања уставних амандмана. У њима нема представника струковних удружења, али имате на један посебан начин, чланове ГОНГО удружења, такозваних владиних невладиних организација. Иста ситуација се дешавала при изменама Кривичног законика, где ниједна организација цивилног друштва која се бави људским правима није била члан радне групе, али су чланови били судије и тужиоци који су у ГОНГО удружењима", наводи Комлен Николић.

Притисак кроз в.д. стане

Извршна власт користи ситуацију са пандемијом да правосуђе и даље задржи под неким притиском

"Нажалост, извршна власт користи ситуацију са пандемијом да правосуђе и даље задржи под неким притиском, са постојањем и даље техничке владе,

нефункционисањем Правосудног савета, Високог савета судства, и Државног већа тужилаца. У појединим већима и тужилаштвима имате још увек вршиоце функције, ево сада се блокира рад по конкурс за три апелациона тужиоца, тражи се заустављање тог процеса и да остану вршиоци функције. Иста као са привредним субјектима, где масовно у јавним предузећима имате в.д. стање. Најлакши начин да вршите притисак на некога је да га држите у некој привременој позицији, где ћете га фактички уцењивати и притискати", закључила је Комлен Николић.

(Данас)